

לפני 25 שנה

גליון "העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, הביא בכתבת-תחקיר את תולדות חייו של המלך ג'ורג' השישי, מלכה האחרון של ארץ-ישראל, שעלה לשלטון שלא-מרוצו, אחרי שאחיו נאלץ לפרוש מכס-המלוכה. הכתבה הציגה את תולדות הכתר הבריטי, וכמה מפעולותיו של בית-המלוכה זה במחצית השנייה של המאה ה-20.

בגליון "העולם הזה" לפני 25 שנה הובאה כתבה מאולמנת על "אהבתה של יובל אורי", מחזה שהועלה באותם ימים על קרשי התיאטרון "הקאמרי" בכיכובו של יוסף מילוא, והותיר את רישומו לאורך שנים על התיאטרון העברי. כמדור "במקור"

הובאו קריקטורות מצריות על ממשלת ה"ואפרי", כפי שהופיעו בשבועון הקדרי "רוז אל יוסוף".
כשערך הגליון, תצלום של התול העונה לשם "נמר", כפי שקלטה אותו מצלמתו של זאב ברט, תחת הכותרת "נמר, אימת העכברים".

תעלומת היעלמו של מרדכי אורן מבשרת פילוג במפ"ם

* הכנופייה ששדדה את מכוניתו של יוסף אלמוגי

* מלכת-ה'יופי של ישראל בשבועון קהירי

"העולם הזה" 746
תאריך 14.2.52

מעשים

"לא יכולתי אחרת"

יום חול אחד, בשעה 11 בבוקר, דקות דקות מעטות אחרי שמטוס ארקיע דר' מנועי נחת בשדה-התעופה של אילת, פרק מיטען-מיצרכים לאנשי המקום והוריד עשרות תיירים, הורה יהודה דרטלר לאחד מאנשי מוסך יעל להוציא את הודג' בן שמונה הטונות, להעמידו בשער.

יהודה שאל את חברו, לנוכח המכונית החונה מול עשרות התיירים: "בלמת אותה?" אחרי שקיבל תשובה חיובית, הרגיש לפתע שמשוה זו. הוא הפנה את ראשו ימינה וראה כיצד המכונית מתחילה לגלוש. הוא הביט לעבר התיירים ("דמי לחץ בעורקי!"): אנשים רבים עמדו צלופים ושותחו בהיסתהדות, מבלי לחוש באסון המתרגש ובא, כשעליהם סוככת כנף אחת מכנפי האוירון, שלשלמותה נשקפה סכנה דומה מפגיעת המכונית הגולשת. כל זה נמשך שניה אחת ("השגיה הכי קצרה בחיי"), ויהודה דרטלר זינק לעומת המכונית הגולשת, שלח את שתי רגליו אל מתחת לגלגליה הקידמיים, שדרסו אותו.

כל אותה עת נשאר יהודה בכרכה מלאה, למרות ש"הייתי בטוח בשתי רגלי נקטעו", נשם לרווחה כששמע צעקות אנשים ("סימן שהם ניצלו!"). פקה אחת מעיניו, ראה מעליו את כנף האוירון ("סימן שהיא שלמה?!"). אחר עצם את עיניו, ומחשבה הבריקה במוחו: "מת עשירי לללה אשתי ולדליקה בתי? מה יהיה?" אחר שמע שוב את קולות האנשים שהצילו, והבין סופית: "לא יכולתי לנהוג אחרת."

כדי להלץ את יהודה היה צורך להדוף מעליו את מכונית-המשא. אחרי שהדבר נעשה, הוא הובל למירפאה שעדיין לא צויידה במכשיר-רינטגן, שם קבע הרופא חשש לשברים בשתי הרגליים. יהודה חשש: "הכל יהיה מאה אחוז, רק אל תודיעו לאשתי." אמריקאי ממושקף, ב"חליפת-פישטן קייצית, פרץ למירפאה כש הוא גורר אחריו את אחד מאנשי המקום. כשנוכח שעניי יהודה פקוחות, צהל ביקש מאיש המקום לתרגם מאנגלית ש"עוד לא פסו גיבורים מישראל... יהודה דרטלר, ש"הציל את חיי, נימנה לבטח עם צאצאיו של יהודה המכבי..."

אנשים

מזכיר מועצת-הפועלים-ישראל, יוסף אל"ם ז"ל, שהואשם על-ידי הימאים השובתים כי הוא מנגח-אירגונם הראשי, הצליח שוב להתגבר על קבוצה מאורגנת, והפעם מכובדת פחות. כאשר כנופיית-גנבים חיפ"אית שדדה את מכוניתו הצליח להתחקות על עיקבותיה, והתוצאה: מכוניתו של מזכיר-מועצת-הפועלים נמצאה נטושה ליד מעברת טירה.

השבועון המצרי אכבאר אל-יום פירסם, בעמודו הראשון, תמונת-ענק של מלכת-ה'יופי של ישראל, מירב הראל, חייכנית ולבושת ריקמה תימנית. כותרת התמונה: "הראיתם פנים אלה במצרים?" ההסבר: מסקנתו של אכבאר אל-יום, כי מיכל הראל היתה מרגלת ציונית. הסיבה למסקנה: עדותה של מלכת ה'יופי לפני עיתונאי לונדוני, כי שירתה בגדנ"ע בימי מילהמת-העצמאות.

תעלומות

ניחוש עם פגם

התגובות סביב תעלומת היעלמו של מרדכי אורן, שליו מפי"ם לוקונגרס האי-גודים המיקצועיים בברלין שנסע לפראג, התייצב שם בצירות ישראל ונעלם מאז מבלי להשאיר אחרי עיקבות, גברו. לא נותר כמעט ספק כי מרדכי אורן נאסר על-ידי שילטונות הדימוקרטיה העממית. הוכחה לכך שדיעה זו שררה גם בקרב מפ"ם, התבטאה בהתנגדות: היא גיטתה בכל מחיר לצמצום את עניין הציבור ב"גורלו של חברה, ואף סירבה למסור את תמונתו לפירסום.

בהיעדר כל ידיעה מוסמכת, פתחו כימעט כל העיתונים במירוץ של ניחושים דימ"יוניים. על כולם עלה ג'ורג'ס פוטס ה"מפא"יי והאנטי-סובייטי, שפיתח במאמר המערכת השערה ארוכה והגינית שהיה בה רק פגם אחד: לא היתה לה אף עובדה אחת להסתמך עליה.

סבר הג'ורג'ס פוטס: אורן נאסר לפי פקודה סובייטית, כדי להפכו עדי-התביעה במישפט נגד רודולף סלנסקי, המנהיג הקומוניסטי הצ'כי שנאסר לא-מכבר. כידוע מכרה צ'כיה נשק למדינת ישראל בימי מלחמת-העצמאות, שעה שסלנסקי היה הדמות המרכזית בממשלתה. אומנם נמכר נשק זה תמורת דולרים אמריקאים טובים, ומילא תפקיד חשוב בהרחקת ההשפעה הבריטית על המיזרח-התיכון, אולם כיום לא יקשה על קטיגור קומוניסט להאשים את סלנסקי בהשתתפות במזימה ציונית אימפריאליסטית-ריאקציונית, בעזרת יודו-יים של אורחים ישראליים.

העם

אהדה לאוקופוט - הזר

היה זה כאילו רצו שיעבה ימים אלה להזכיר לנכה-ארץ את דרכו בשבע השנים האחרונות.

למחצית אוכלוסי המדינה לא אמרה הידיעה על מותו של המלך ג'ורג' ולא כלום. בעיני העולים החדשים, בני אסיה, אפריקה ואירופה היה הוא מושל של מדינה זרה, דומה לתריסר מושלים אחרים. אולם בעיני האנשים שגדלו בארץ הוא היה, בכל-זאת, יותר — אדם שביוס-הולדתו שבתו הלימודים בבתי-הספר, שהימנונו השמע בכל הודמנות חגיגית, שבצבאו שירתו כמה רבבות צעירים ישראליים.

התגובה האינסטינקטיבית הראשונה על מותו הוכיחה מה רבה הדרך הנפשית שאותה עבר תושב המדינה בארבע שנים אלה: האדם שסימל פעם את "האוקופוט הור" זכה עתה באהדה אנושית פשוטה, חסרת-תסביכים.

אם הזכיר מותו של המלך את העבר, הגראה כה רחוק, הרי בא סוף-השבוע להזכיר את המציאות. הודעת הממשלה על מדיניותה הכלכלית החדשה, שנועדה לשים קץ לבהלה שנמשכה שלושה שבועות, באה להזכיר לאורח המדינה את המחיר ששילם עבור הזכות להתאבל על המלך הבריטי כעל מלך זר, תחת להתאבל עליו כעל מלך ארץ-ישראל.

* ראה: העם.
** הכובש הזר.

מילוא זכתה בהצלחה גדולה, את תפקיד יובל-אור שיחקה אודנה פורת (שנייה מימין), עימה בתמונה (יושבים, מימין לשמאל) אברהם ברייטמן, יוסף ידן, אברהם גור וזלמן לביוש.

הצגת יובל אור ב"קאמרי" אטרון הקאמרי בפברואר 1952. ההצגה בווימה בידי יוסף (1999)